

ЗНАННЯ-ОРІЄНТОВАНІ СЕРВІСИ ЦИФРОВОГО НАВЧАННЯ

Романишин Юлія Любомирівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри документознавства та інформаційної діяльності,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
yulromanyshyn@gmail.com

Сьогодні в університетському середовищі ефективним засобом організації навчального процесу є доповнення й розширення традиційного навчання засобами та інструментами ІКТ-технологій та новітніми формами організації навчання – віртуальними навчальними спільнотами. Адже, переваги від поєднання традиційного й онлайн навчання є очевидними. Використання у навчальному процесі ЗВО сучасних ІКТ-засобів та цифрових освітніх платформ сформували основу освітнього процесу в пандемічних умовах і продовжують диджиталізацію освіти в умовах воєнного стану.

Коли перед студентами у традиційній аудиторії поставлене завдання розв'язати проблемну навчальну ситуацію, вони можуть використати посилання на записану онлайн лекцію викладача, де є роз'яснення та типові приклади вирішення проблемної задачі. Крім того, якщо студент приєднався до заняття через відділений доступ, тобто присутній на традиційному занятті онлайн, він має можливість ставити питання викладачу. Використовуючи сучасні комунікаційні інструменти студенти можуть читати питання, які поставлені до онлайн лекції викладача на форумі і озвучувати їх викладачеві у традиційній аудиторії. Викладач відповідає на запитання використовуючи вебкамеру, таким чином віддалений студент отримує відповідь та роз'яснення незрозумілих питань. У свою чергу, викладач працює як з традиційною аудиторією студентів, так і з онлайн студентами, а студент отримує професійну відповідь від носія знань. Таким чином, всі елементи навчального процесу працюють разом і можуть бути реалізовані як в умовах традиційної аудиторії, так й у режимі віддаленого доступу або використовуючи мобільні технології.

Використовуючи хмарно-орієнтовані навчальні платформи, які підтримуються на різних технічних пристроях підвищується інформаційна безпека та цілісність даних, адже всі дані, навчальні інформація та пов'язані з ними навчальні сервіси розміщені та зберігаються на одній навчальній платформі, а не підключаються до інших вебсайтів та служб, які можуть містити недостовірну інформацію [2]. Основна мета використання новітніх освітніх технологій у навчальному процесі ЗВО – це отримання та поширення знань засобами сучасних диджитал-базованих технологій, які долають просторові та часові бар'єри і дають можливість студенту вчитися не будучи фізично присутнім на традиційному занятті.

Використовуючи ІКТ-базовані інструменти для кращого залучення студентів до навчального процесу та їх зацікавлення навчальним курсом в рамках традиційної та онлайн аудиторії, варто звернути увагу на переваги та можливості використання деяких форм технології штучного інтелекту у навчальних цілях. А саме – бот-технологія, яка, на сьогодні, є досить актуальною особливо в різного

роду месенджерів. Бот-система може полегшити взаємодію викладача зі студентами. Так, бот може просканувати чат, який використовується студентами для обміну інформацією та питаннями, які виникають під час опрацювання тематичного матеріалу чи обговорення навчальних завдань та ін. Чат-бот визначить одного студента, як посередника між бот-системою та чатом студентів, якому буде надсилати push-повідомлення, як завдання для виконання або відповідати на типові питання, які студент буде викладати безпосередньо в чат. Викладач може використати QnA Maker [3] і навчити штучний інтелект розпізнавати взаємозв'язки між відповідями та поняттями. QnA Maker – це хмарно-орієнтований сервіс опрацювання природної мови, який дозволяє легко створювати бесіди та основи даних користувачів [3]. Його можна використовувати для пошуку найбільш релевантної відповіді на питання в базі знань користувачів. Клієнтський додаток для QnA Maker може бути будь-який діалоговий додаток, що взаємодіє з користувачем на природній мові, відповідаючи на його питання. Прикладами є клієнтські додатки, які включають в себе додатки для соціальних мереж, чат-боти і класичні додатки. Під час вивчення навчальної дисципліни, більшість питань опрацьовуються з викладачем, тому автоматично формується база знань. Це робить чат-бот розумнішим, здатним самостійно генерувати відповіді на типові питання і створюючи, тим самим, додатковий каталог навчальної інформації для студентів. В результаті, технології штучного інтелекту представляють студентам генеровані знання, стаючи розумнішими та кориснішими, особливо від час повторення навчального курсу [1]. Технології штучного інтелекту не заміняють викладача, який керує навчальним процесом. Проте, вони звільняють викладача від рутинних відповідей на часто повторювані загально орієнтовані питання з навчального курсу, допомагають оптимізувати час для роботи зі студентами, дотримуватися технології особистісно зорієнтованого навчання, дають можливість викладачу та студентам частіше застосовувати технології проблемного навчання та професійно-креативні підходи у навчанні.

Отже, до переваг сучасних диджитал-базованих навчальних технологій в освітньому процесі ЗВО можемо віднести наступні:

- технології штучного інтелекту (бот-системи) перетворюють прості та безперервні питання з типових навчальних завдань курсу в автоматичні відповіді на них;
- хмарні технології дають можливість організувати спільну роботу студентів та викладача;
- аналітичні технології (бізнес-аналітика) пропонують значні можливості в системі педагогічного контролю та оцінювання знань студентів.

Список використаних джерел

1. Бугаєва Л. М. Досягнення та перспективи розвитку технологій штучного інтелекту та їх впровадження в навчальному процесі. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/41444/1/KMKTT-2021_p304-308.pdf (дата звернення: 10.04.2022).
2. Гагарін О. О., Титенко С. В. Дослідження і аналіз методів та моделей інтелектуальних систем безперервного навчання. URL: https://www.researchgate.net/profile/Sergiy-Tytenko/publication/337367026_Doslidzenna_i_analiz_metodiv_ta_modelej_intelektualnih_sistem_bezperernogo_navcanna/links/5dd4397545

СТРАТЕГІЯ ВИКОРИСТАННЯ ВЕБІНАРІВ І ТРЕНІНГІВ У ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Сеньовська Надія Леонідівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
ipp56@tnpu.edu.ua

Нестайко Ірина Миколаївна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
nestajko_irena@ukr.net

Традиційними формами навчання у закладах вищої освіти є лекції, семінарські та практичні заняття, консультації тощо. Однак, у дистанційному форматі вони зазнали суттєвої трансформації (перш за все з'явилася можливість працювати синхронно та асинхронно). Крім того, все більше викладачів застосовують в освітньому процесі такі форми навчання, як тренінги й вебінари. Ще частіше їх використовують під час підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Така стратегія дає можливість ефективно застосувати наявні ресурси закладів освіти для досягнення мети у період пандемії чи, як зараз, – воєнного часу.

Заклади освіти України для організації навчання в сучасних непростих умовах спираються на дослідження і доробок низки вчених: Л. Білоусової, Д. Кігана, О. Косогова, Н. Морзе, Є. Смирнової-Трибульської та ін. у своїх працях О. Капустянська зазначає: «Успіх у розвитку ІКТ і чітке розуміння академічною громадськістю того, що найбільша ефективність у досягненні високої якості освіти досягається при особистому спілкуванні викладача зі студентами, привели до того, що приблизно з 2011 року почалася активна розробка, а потім і застосування при навчанні нової освітньої інформаційно-комунікаційної технології – вебінарів» [2, с. 1]. Тобто, в освітньому процесі вебінар визначається одночасно як інформаційно-комунікаційна технологія [3] та форма навчання [4]. У цьому контексті тренінги теж вважаються вебінарами. Ми ж трактуватимемо і перші і другі як окремі форми освітнього процесу.

Англійський термін *вебінар* («web-based seminar») перекладається як «семінар, організований за допомогою вебтехнологій». Вебінар як особлива форма навчання з'явився в кінці 1990-х рр., коли в мережі інтернет стали масово використовуватися надійні системи конференц-зв'язку. Як правило, для організації вебінару необхідно зареєструватися на відповідному порталі, що надає такі послуги, і увійти у віртуальний клас. При цьому сервіс може бути безкоштовним і платним. Природно, що платний сервіс забезпечує більші можливості.